

Zomervoedsel van een paartje Torenvalk *Falco tinnunculus* in de Dordogne

Theo van Lent & Rob G. Bijlsma

In de zomer van 2012 ontdekte TvL tijdens zijn vakantie een torenvalkennest in de nis van de dikke muren van een kasteeltje nabij Clermont-de-Beaurégard in de Dordogne (44°57'N, 0°39'O). Er zaten bijna vliegvlugge jongen in het nest; op de laatste dag van waarnemen, 9 augustus, bleken twee jongen het nest te hebben verlaten en naar een nabije plataan te zijn gevlogen. Een bijzonder laat broedgeval. Ondanks enkele uren waarnemen op 7, 8 en 9 augustus (tussen 11.00 en 13.00 uur) lukte het TvL zelden een oudervogel te zien, laat staan dat hij zicht had op een prooioverdracht. Vogels in Frankrijk zijn schuw, en waarschijnlijk is dat niet zonder reden.

De drie bijna vliegvlugge Torenvalken kijken vanuit hun broednis in de muur van een kasteel naar de omringde leefwereld, Clermont-de-Beaurégard, 8 augustus 2012 (Foto: Theo van Lent). *Three Kestrel chicks about to fledge, Clermont-de-Beaurégard, 8 August 2012.*

Gelukkig vond TvL onder het nest verse braakballen en enkele veertjes. Sterker nog, die verdwenen in een plastic zakje, werden Nederland binnengesmokkeld en daar per slakkenpost naar RGB verzonden. Voedselonderzoek naar Torenvalken in Frankrijk is schaars, en stamt grotendeels uit de vorige eeuw (Thiollay 1963, 1968, Bonin & Strenna 1986, Strenna & Boileau 2010). Elk snippertje informatie is daarom welkom,

al was het maar omdat het landschap – ook in Frankrijk – drastisch is veranderd; dat mist zijn uitwerking niet op Torenvalken (Butet *et al.* 2010).

De 21 braakballen hadden een maat van gemiddeld 25.9 x 14.9 mm, en wogen gemiddeld 1.01 gram. Dat wijkt nauwelijks af van 73 winterballen uit Drenthe uit 1991: 29.4 x 15.4 mm, met een gewicht van gemiddeld 0.925 gram (Rob Bijlsma ongepubliceerd).

De valken in de Dordogne hadden een gevarieerd menu: 14 van de 25 prooien waren veldmuizen of woelmuizen (die laatste hoogstwaarschijnlijk ook veldmuizen), ofwel 56%. Interessant zijn de twee hagedissen en de vijf vogels, bij elkaar goed voor 28% van de prooien. Er werden geen insecten in de braakballen aangetroffen. De steekproef is erg klein, en heeft bovendien betrekking op slechts één paar. De voedselkeus kan behoorlijk variëren naar gelang individu (met sterke persoonlijke voorkeuren, die ook over de jaren in stand blijven; Constantini *et al.* 2005) en jaar (al dan niet muizenpiek; Cavé 1968, Butet *et al.* 2010). We moeten daarom een ruime slag om de arm houden bij de interpretatie van deze gegevens.

Tabel 1. Inhoud van 21 verse braakballen van Torenvalken, verzameld in Clermont-de-Beaurégard op 6-8 augustus 2012. *Diet of a Kestrel pair breeding at Clermont-de-Beaurégard in summer 2012, based on 21 fresh pellets.*

Soort <i>Species</i>	Aantal <i>Number</i>
Veldmuis <i>Microtus arvalis</i>	4
Rosse Woelmuis <i>Myodes glareolus</i>	1
Woelmuis spp. <i>Microtus</i> spp.	10
Bosmuis <i>Apodemus sylvaticus</i>	1
Dwergmuis <i>Micromys minutus</i>	1
Hagedis <i>Lacerta</i> spp.	2
Spreeuw <i>Sturnus vulgaris</i>	1
Groenling <i>Carduelis chloris</i>	1
Zangvogel zaadeter <i>Granivorous passerine</i>	2
Zangvogel insectivoor <i>Insectivorous passerine</i>	2

Torenvalken zijn de spreekwoordelijke woelmuizeneters, althans voor de onderzoekers in Noord-, West- en Midden-Europa. De meer zuidelijke populaties staan bekend om hun door insecten, vogels en hagedissen gedomineerde dieet (Bijlsma 2012). De valken in de Dordogne zitten in die overgang op de rand: nog veel woelmuizen, maar ook al vogels en hagedissen. Dat alles natuurlijk los van de kleine steekproef, het jaar van onderzoek (was dat lokaal een goed muizenjaar of niet), en individuele variaties in voedselkeus (onbekend in dit geval). Hoe dan ook, een vakantie kan nuttig worden besteed als er een kans opduikt om een broedgeval wat intensiever te bestuderen. Nuttig én aangenaam, in dit geval.

Summary

Lent T. van & Bijlsma R.G. 2012. Summer diet of a Kestrel *Falco tinnunculus* pair in the Dordogne. *De Takkeling* 20: 252-254.

In the summer of 2012, a Kestrel nest with three chicks about to fledge was discovered in a castle near Clermont-de-Beaurégard (Dordogne, France: 44°57'N, 0°39'O). The chicks fledged on 9 August 2012. A small collection of pellets (N=21, mean size 25.9x14.9 mm, mean weight 1.01 g) contained a variety of mice and voles (mostly *Microtus arvalis*), two lizards and six passerines of at least two species (Table 1).

Literatuur

- Bijlsma R.G. 2012. Voedsel van Nederlandse Torenvalken *Falco tinnunculus* in de afgelopen eeuw. *De Takkeling* 20: 255-271.
- Bonin B. & Strenna L. 1986. Sur la biologie du Faucon crécerelle *Falco tinnunculus* en Auxois. *Alauda* 54: 241-262.
- Butet A., Michel N., Rantier Y., Comor V., Hubert-Moy L., Nabucet J. & Delettre Y. 2010. Responses of common buzzard (*Buteo buteo*) and Eurasian kestrel (*Falco tinnunculus*) to land use changes in agricultural landscapes of Western France. *Agriculture, Ecosystems and Environment* 138: 152-159.
- Constantini D., Casagrande S., Di Lieto G., Fanfani A. & Dell'Omo G. 2005. Consistent differences in feeding habits between neighbouring breeding kestrels. *Behaviour* 142: 1403-1415.
- Strenna L. & Boileau N. 2010. Activités, modes de chasses et régime alimentaire du Faucon crécerelle *Falco tinnunculus* en hiver en Bourgogne. *Nos Oiseaux* 57: 25-35.
- Thiollay J.-M. 1963. Notes sur le régime alimentaire du Faucon crécerelle *Falco tinnunculus* en hiver. *Nos Oiseaux* 27: 71-73.
- Thiollay J.-M. 1968. Le régime alimentaire de nos rapaces: quelques analyses françaises. *Nos Oiseaux* 29: 251-269.

Adressen:

TvL, R. Vinkeleskade 25 I, 1071 SR Amsterdam, theovanlent@gmail.com
RGB, Doldersummerweg 1, 7984 LD Wapse, rob.bijlsma@planet.nl